

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6 —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Utilizarea științifică a muncii. — Principiile legii cooperativei. — Situația. — *Cronică:* Înființarea băncii minorității maghiare din Ardeal. Plata creanțelor ipotecare contractate la băncile ungare. Conferința pentru reprimarea falsificării de monete. — Dividendele ce plătesc băncile pe 1928.

Utilizarea științifică a muncii

Prin structura lor statele întotdeauna au năzuit spre progres. Astfel omenirea, favorizată de situația geografică, de bogăția solului, a fost încurajată spre eucerirea agenților naturali, iar pe de altă parte a fost constrânsă de a se apăra de cataclismele naturale, turburările sociale și politice, învingând cu succes orice obstacol dezvoltării ei, culturale și economice.

În această luptă a vieții, când cea mai mică neînțelegere între state, are urmări grele asupra viitorului, se simte mai mult ca ori-când nevoia de armonie între popoare.

Din pornirea egoistă a individului de a se ridica materialicește, conform principiului economic, ia naștere străduința statului altruistă, de-a apăra interesele economice ale colectivității față de indivizi. Spre asigurarea dezvoltării lor, popoarele au trebuit să se găsească în aceste raporturi de interdependență, fiind silit de a se organiza economic în mod științific. În acest scop dezvoltarea economică a Statului se rezimă tocmai pe problema liberalismului, adică acordarea libertății de dezvoltare tuturor factorilor de producție în limita posibilității. Exemplul Statelor-Unite, cari deschizând porțile, capitalurilor și muncii străine, au ajuns acum să finanțeze aproape întreaga lume.

Cel mai mare progres în domeniul industrial și agricol al Statelor-Unite se datorește profesorului Taylor, care pe lângă cei trei factori de producție, natură, capital și muncă mai adaugă un al patrulea și anume, timpul în care s'a efectuat lucrarea.

Întreagă industria americană, care este fără tuturor recordurilor mondiale, a început să adopteze acest sistem al taylorismului, care constă în diviziunea parcelară și profesională a lucrului. Astfel dela încercatul vagoanelor în mod destul de primitiv și până la fabricarea ultimei roțițe dela orologiu se economisește timp foarte mult. O revoluție întreagă s'a produs în industria americană, iar pe urmă s'a început a se introduce acest sistem și în serviciul statului, care avea mari pagube și multe reclamații din cauza personalului neinstruit. De o astfel de pacoste e lovit și Statul nostru, care are în serviciile sale personal capabil de alte munci și servicii și nici decum de postul ce-l deține din anumite interese și considerațiuni.

În primul rând s'a introdus acest sistem în industria navală, unde s'a constatat că majoritatea accidentelor și a scufundărilor de vase se datorește lipsei de instrucție a personalului, pe urmă s'a introdus în oficiul postal ajungându-se la recrutarea telefonistelor, cari până atunci lăseau mult de dorit, aproape ca și la noi; unde ca să primești o legătură cu București trebuie să suni de 3-4 ori la aparat, pentru că d-ra X sau Y se pudrează, fardează sau coase, amunțându-te că poți vorbi a doua zi când primește legătura.

Referitor la recrutarea personalului după cunoștințe s'a constatat că majori-

tatea îmbrățișează cariera cutare, din lipsa de mijloace materiale, apoi alții fie sfătuiți, de părinți sau rude și în fine foarte puțini se dedică, la o carieră după aptitudine și pasiune.

La noi în timpul din urmă s'a început o ofensivă culturală. Toată lumea vrea să fie numai titrat sau doctor în cutare științe. Dar unde se va plasa D-zeu mai știe. Bun înțeles că ne trebuie naționalizarea capitalului și a muncii, dar până să le avem nu ne putem dispensa de cele străine. Suntem un stat de recentă dezvoltare economică și nu ne putem izola de Apusul bătrân cu capitaluri mari și cu știință vastă, unde cel mai simplu proces economic se săvârșește cu ajutorul mașinei.

Deaceea întreg secolul al XIX-lea poate fi considerat, secolul mașinismului, când omul este numai o simplă anexă a mașinei. Secolul al XX-lea, care este secolul minunilor, are o caracterizare tocmai contrară secolului mașinismului, când mașina e construită după necesitățile omului.

Astfel lucrurile grele, cari altădată necesitau brațe enorme de muncă se execută acum cu ușurință, din cauză că munca omenească a reușit de a se emancipa de sub povara mecanică, lăsând acuma în sarcina agenților naturali.

Să nu ne mirăm că munca manuală în acord cu cea intelectuală, utilizând toate resursele, ce le oferă energia naturii are să transforme radical condițiunile de trai. Orice invenție nouă însemnează un nou progres. Realizarea progresului, deci cucerirea agenților naturali se capătă cu ajutorul muncii manuale în acord cu cea intelectuală, fără de care e lipsită de orice siguranță. Prin știință se recâștigă mijloace noi pentru adaptarea agenților naturali în condițiuni mai favorabile.

Omul numai atunci stăpânește natura, numai după ce o cunoaște în mod științific. Această ne explică descoperirile geografice, întreprinse numai după ce omul a început a cunoaște mai bine lucrurile naturale.

Progresul industrial al popoarelor din occident și al celor americane se datorește pe lângă poziția favorabilă și bogăția solului și științei, deci puțința de adaptare a energiei spre transformare

continuă și stăpânirea naturii cu agenții ei. Popoarele orientale sunt subjugate de natură, și trăiesc foarte izolat din care cauză sunt atât de departe de știința apusului.

Pentru a se ajunge în contact cu progresul realizat, se organizează în fiecare an congrese internaționale cu scop științific pentruca problemele grele de rezolvat să fie studiate de mai multe persoane capabile. În acest an la București se organizează un congres internațional de agricultură, și cum în țara noastră unde 85% din masa populației se ocupă cu acest ram de activitate economică un astfel de eveniment e de o importanță considerabilă.

Din cauză că producția agricolă scade mereu, situația devenind tot mai critică, a început un curent de emigrare a țăranilor în alte țări unde munca e mai bine remunerată, mai ales în Franța, unde câmpul e lucrat de italieni și alte popoare, cari acaparând moșii încep a fi dăunători Statului.

Dar miile de studenți ce se milogesc pe la ușile ministerelor pentru un post de mizerie pentru întreținere unde emigrează? Cu multă dreptate ar putea exclama un socialist că pătura cultă contribuie în mod simțitor la mărirea contingentului celor fără de lucru sau nemulțumiți cu soarta, cari provoacă numai perturbajii în pătura socială din care fac parte, cauzând numai rău statului. Și aceasta numai din cauză că nu fiecare se dedică meseriei după aptitudine și pasiune, ci mai mult forțat sau din ambiție.

Principiile legii cooperăției.

Cooperăția a luat naștere în Apus, unde conștiința solidarității era cu mult mai dezvoltată ca la noi și unde capitalismul a ajuns la un mare grad de dezvoltare. Prima dată cooperăția luă ființă în Anglia pe la 1844, iar pe la 1850 în Germania a început să se pună bază adevăratelor cooperății după tipul întemeietorilor Raffaisen și Schultze-Delitsch, după cari se conduce întreagă cooperăția modernă.

La noi în țară primele încercări de cooperăție apar între anii 1895—1896 datorite preoților și învățătorilor, cari luminau și conduceau poporul. Această inițiativă a fost pe urmă încurajată de Spiru Haret, Ministrul Cultelor și al Instrucțiunii Publice de pe atunci, iar pe la anul

1903 s'a și depus în Cameră proiectul de lege pentru înființarea Casei Centrale a Băncilor populare, care avea să devină în urmă prima lege organică a mișcării cooperative de credit popular. Până la expropriere la noi în țară existau două mari clase sociale: marea proprietate și țărănimea sau mica proprietate. Marele proprietar era organizatorul muncii și reprezentantul politic al Statului. Nizuința Statului pentru modernizare este de a înlocui pe marele proprietar, prin instituții mai superioare și mai trainice, care să ridice nivelul economic și moral al Statului și al țărănimei.

Astfel cele mai trainice instituții sociale, cari prezintă mai multă cheazășie de îndelungată viață și rodnicie, sunt cele născute în mod spontan din nevoile întîme ale societății. Aceasta este caracteristica cooperativei. Ele s'au născut în mod sporadic, în diferite puncte ale țării și-au fost întemeiate pe nevoile adevărate ale populației rurale. Scopul lor a fost de a scoate țărănimea din mântile cămătarilor, cari percepeau dobânzi exagerate.

Cooperativele însă se abat dela legea din 1903, precum și dela diversele corecturi ulterioare și nu mai lucrează în sensul de a se ajuta reciproc membrii între ei, ci ele încep să facă afaceri comerciale, cari întotdeauna s'au sfârșit cu ruina lor.

Deci ideea inițială a cooperativei în toate țările pleacă dela masele populare, care pe urmă a fost încurajată de Stat prin legi.

Codul cooperativei din 1928 are scopul de a pune bază la noi unei cooperative moderne.

De unde până acuma nu se stabilea un raport între valoarea părților sociale, pe cari diverși membri le subscriau, ceea ce dădea acestor instituții o structură capitalistă, în capitolul I. dispozițiuni generale art. 8, se limitează partea socială ce un asociat o poate subscrie și care nu poate trece de 100 mize de câte 500 Lei, dând drept la noui subscrieri în raport cu subscrierile ce le posedă.

În capitolul II. despre asociații, drepturile și îndatoririle lor se prevede că asociații cooperative să-și aibă domiciliul în localitățile cu cari cooperativa lucrează, pentru a se pune limită diferitelor abuzuri comise de speculanții dela mari distanțe ce încureau afacerile cooperativei dela sate și răman ca membrii numai sătenii din localitățile respective, cari au aceleaș nevoi și-și cunosc mai bine necazurile de vindecate.

Capitolul III. despre constituirea societăților cooperative coține modul după care aceste instituții se vor constitui prin act scris și autentice indicând numele detaliat al membrilor miza ce

subscrie fiecare asociat, durata societății, firma și sediul. În capitolul IV. se prevede felul conducerii și supravegherii societății. În caz de lichidare, societatea e datoare să comunice această hotărâre Oficiului Național al Cooperativei Române.

Federalele sunt niște simpli agenți ai Statului având drept să facă operațiuni de mandati comision din însărcinarea Statului, județului etc. aplicându-li-se aceleași restricțiuni ca și cooperativei. Ele se constituiesc pe bază de capitaluri înscălite de cooperative în raport cu fondurile fiecăreia.

Ca instituțiuni de îndrumare și control avem Uniunile Cooperative, cari sunt tot un fel de cooperative, având ca membrii cooperativele dintr'un timp oarecare și au de scop organizarea autocontrolului. Ele se constituiesc după aceleaș norme ca și cooperativele, însă fără capital, iar chestiunile ocazionale cu examinarea mersului societăților cooperative și aplanarea diferențelor între ele se vor repartiza între cooperative după cifra de afaceri.

Pentru sprijinirea cooperativei se înființează „Banca Centrală Cooperative”, cu sediul în București, cu un capital de 1 miliard din care 500.000.000 va fi subscris de cooperative împreună cu federalele lor, iar restul după cum urmează 200 milioane fondul pus la dispoziție de Banca Națională a României pentru creditul popular 25 milioane subscrierea Statului, iar restul cu 250 milioane va fi completat tot de Stat. Participarea cooperativei va fi împărțită în părți de câte 10.000 Lei.

În conducerea băncii guvernul va numi un comisar, iar Ministrul Muncii iese din conducerea ei. Profitul net al băncii centrale se va împărți astfel: cel puțin 20% fondului de rezervă o remunerație capitalului egală ca până la 150% scontul Băncii Naționale, 4% membrilor Consiliului de administrație, 15% pentru funcționari, 30% la dispoziția Oficiului Național al Cooperativei României, iar restul se va împărți între unitățile asociate. Ca așezământ superior pentru îndrumarea în controlul societăților cooperative se instituie Oficiul Național al Cooperativei Române, care va funcționa ca persoană juridică de drept public. Unele cooperative pot să formeze o centrală a Uniunilor cu autorizația Consiliului de Miniștri.

Prezenta lege a cooperativei prevede adunările generale ale centralelor pentru ca cooperativele să-și trimită delegații lor, iar în locul Consiliului superior în care cooperativa nu trimetea decât un număr restrâns de delegați, s'a pus Consiliul general al Cooperativei Române în care numai 6 membrii sunt numiți de guvern iar 9 sunt

aleși de cooperația Consiliului cooptând pe urmă 3 membrii.

Numai atunci vom pune bază unei adevărate cooperațiuni când aceste instituțiuni vor fi emancipate de sub tutela Statului.

Situația.

Greutățile enorme ce le-au îndurat în țarna trecută crescătorii de vite, au fost mărite în timpul din urmă de dispozițiunea guvernului austriac conform căreia taxele la importul vitelor noastre au fost mărite aproape prohibitiv.

În ultimele săptămâni dl. Ministru al agriculturii împreună cu dl. Subsecretar de stat Dr. A. Dobrescu, pentru ușurarea situației a acestora pe lângă tratativele serioase avute cu ministrul Austriei din București de-a recâștiga exportului nostru de vite avantajele avute, au tratat și cu Sârbia pentru libertatea transitului vitelor noastre spre Italia, iar în interior sunt preocupați de suprimarea tuturor taxelor împovărătoare exportului. Deci se fac toate eforturile — chiar și sacrificii — de a se asigura de bușeurile vechi și chiar de a se câștiga de bușeuri noi pentru plasarea surplusului nostru de vite.

În astfel de împrejurări în București se întâmplă lucruri, cari au efecte totemai contrarii nizuințelor de mai sus. Capitala, principalul de bușeu intern de consumațiune, de 3 zile stă fără carne, iar cetățenii ei de 3 zile fac grevă forțată contra consumării de carne. Dl. primar al capitalei simțind o urcare bruscă a prețurilor vitelor și ca urmare și a cărnii, nevoind să știe de cauzele cari au determinat aceste urcări, începând cu 7 cri. a fixat prețuri maxime la carne, punându-le îndată în aplicare. Tăietorii engrosiști neputând accepta aceste prețuri, dl. primar nu a voit să le abandoneze până nu va face el însuși o nouă experiență, tăind vite în cont propriu. Cu toate că încercări de acestea s'au mai făcut fără a da nici un rezultat, cetățenii și de rândul acesta vor trebui să renunțe la mâncarea de carne, până ce dl. primar își va face experiența.

Principală cauză a acestei scumpiri brusce, pe lângă eforturile mari ce se depun pentru începerea unui export mai mare, este și intensitatea mare ce a luat-o munca câmpului, deja cam întârziată. În această perioadă pe lângă tăiat se mai cumpără vite și pentru lucru. Deci e și natural să se urce prețurile.

Dar mai sunt și neajunsuri de altă natură, cari îngreiază aprovizionarea capitalei cu carne. Pentru a le putea pătrunde, am vizitat abatorul în zi de târg. Am tot cetit prin ziare de aranjamentele ultra moderne ale abatorului capitalei.

De fapt halele principale de tăiere se prezintă foarte bine. Plafoanele sunt pline de macarale sburătoare. Au edificii splendide: Direcțiunea, Secretariatul, Administrația, Bursa și sălile de convenire socială. Deci domni și parlagii (lucrătorii tăetori) sunt bine aranjați.

Nu tot astfel sunt locurile de adăpost ale vitelor. Grajdurile sunt puține și goale, iar puținele vite cari erau — toate de calitate proastă — erau ținute în liber pe un loc mare cu noroi, împrejmuit cu bare de fier. Vitele erau toate împăroșate și cu spinarea încovoată. Acestea în interiorul abatorului. În afară de abator, pe partea opusă a Dâmboviței, este un loc mare îngrădit cu pălugi, plin și acesta de noroi. Se zice că ar fi târgul abatorului. Și pe acest teren erau câteva vite tot în halul de mai sus.

Tot în afară de abator lângă drumul mare înfundată într'un gard de scânduri este rampa de descărcare a căilor ferate. Foarte primitivă, în jurul ei numai gunoi și noroi, putându-se descărca deodată maximum 3—4 vagoane. Dealtfel această rampă nici nu se prea folosește. Majoritatea vitelor sosite în capitală se descarcă în diferite gări.

Acestea sunt impresiile câștigate la abator, poate și sub impresia vremii ploioase și murdare.

Marți dimineața fiind zi de târg m'am dus în târgul de vite, situat lângă obor. Pe un teren mare, plin cu noroi este târgul de fân. Erau scoase spre vânzare minimum 50 care fân bine încărcate. Lângă acesta este alt teren lat de vreo 10 m., lung de peste 200 m., îngrădit cu bare de fier, și având 2 șoproane de scânduri. Acesta este târgul de porci, vite și cai. În total vreo 30 cai, 20 boi, 4 porci și 8 purcei au fost aduși în târg până la ora 9 dimineața.

Cum din cele de mai sus nu am putut constata nici o organizare sau aranjament, care cu toată încrederea să atragă negustori din toate părțile spre București, aprovizionarea pieței capitalei cu carne este aservită exclusiv engrosiștilor abatorului. Ca să-și procure marfa trebuincioasă, ei bat singuri țara în lung și în lat. Au astfel o mulțime de cheltuieli personale. Greutățile de a obține vagoane, întârzierea transporturilor pe drum și lipsa de sălășuri pentru adăpostirea și hrănirea vitelor, fac, ca vitele dela locul de cumpărare până ajung la abator să scadă la greutate în mod îngrozitor, cauzând nu numai negustorului, dar și economiei naționale pagube ce foarte ușor s'ar putea înlătura. Voi da câteva exemple: un engrosist a cumpărat vite în Viștea de jos, jud. Făgăraș. În această localitate cu toate că are gară cu rampă, din lipsa de vagoane n'a putut încărea vitele, ei a trebuit să

le transportate pe jos 26 km. până la Făgăraș. Acolo le-a încărcat Dineri în 6 crt., până în 9 crt. vitele nu au ajuns în București. Un altul îmi spunea că a cumpărat vite la Jibou. După ce a întâmpinat toate greutățile de încărcare trenul lui a ajuns la Dej tocmai cu 2 ceasuri după plecarea de aici spre Apahida a trenului de marfă. Această însemna 24 ore întârziere. La Apahida s'a repetat același lucru.

Altul se plângea, că pentru a avea vagoane trebuie să le comande înaintea începerii târgului depunând o cauțiune de Lei 1000 de vagon. În caz că nu găsește marfă potrivită lui, nefolosind vagoanele pierde cauțiunea.

Altul se plângea, că târguiala și formalitățile de târg de multeori abia le poate termina până târziu după prânz. Cum cassieria de predare a gărilor se închide la ora 5, rămâne cu vitele neîncărcate până a doua zi.

Dar pe lângă acestea sunt o mulțime de alte mizerii. Învingerea acestora costă multe parale, cari la calcularea prețului cam greu se pot justifica. În astfel de împrejurări nu se poate cere negustorilor o socoteală exactă despre câștigurile ce le realizează.

Ca să se poată asigura populației capitalei o carne eficientă și abundentă, înainte de toate trebuie să se poată astfel de mijloace și aranjamente la îndemână târgului, ca el să nu fie stăpânit exclusiv de negustorii locali cartelați între dânșii, ci prin încrederea și înlesnirile ce le oferă să atragă și pe negustorii din provincie, și chiar pe crescători direct, ca să-și aducă vitele spre desfacere. Concurența liberă ce s'ar desvolta în acest fel ar crea prețuri reale și adevărate.

Târgurile bine organizate atrag spre ele lume din toate părțile. Exemplu este târgul din Budapesta, care acum 6—7 ani, servea de târg piețelor din occident pentru vitele românești. Tot asemenea este și Viena și Praga. Nu toate vitele duse pe aceste piețe se taie acolo, ci o mare parte din ele se reexportează.

Prin felul lor de organizare ele oferă cu privire la transport și întreținere perfecțiunea cea mai desăvârșită, cu privire la negociere cea mai mare încredere, iar cu privire la finanțare — prin posibilitatea de a lua avansuri asupra transporturilor cea mai mare înlesnire.

*

Pe piața financiară cu toate că Statul și-a achitat în mare parte datoriile, cu toate că aplicarea programului de sanare a vieții economice face progrese, cu toate că Banca Națională a început să dea credite noi, iar unele bănci mari să dea împrumuturi cu 12%, nu se resimte nici o îmbunătățire.

Piața de devize este încordată, iar Banca Națională nevoită să satisfacă singură toate cererile.

Deasemenea în bursa de efecte nu se vede nici un sprijin și ca urmare cursurile se macină încetător.

Singură piața de efecte și rente se mai fine.
București. *Remizier.*

CRONICĂ.

Iniințarea băncii minorității maghiare din Ardeal. După inițiativa baronului Andor Ambrozy se va pune în curând la Timișoara, temeliea băncii minorității maghiare din Ardeal.

Banca va avea un capital social de 30 milioane Lei, având ca director general pe dl Adalbert Gitta.

*

Plata creanțelor hipotecare contractate la băncile ungare. Chestiunea datoriiilor comunale și județene contractate sub fostul regim habsburgic fiind rezolvată în sensul că s'a achitat până acum toate sumele, guvernul a procedat la plata datoriiilor hipotecare contractate de cetățenii nostri față de instituțiile financiare ungare. Dl Dragonescu, director în Ministerul de Finanțe a avut misiunea să soluționeze la Budapesta și această chestiune, înțelegându-se asupra modalităților cu conducătorii băncilor creditoare. Ca urmare a celor încheiate la Budapesta s'a plătit prima tranșă din aceste datorii, în valoare de 50 milioane coroane. Aceste plăți se fac de către Statul român care și-a luat angajamentul să facă față acestor creanțe, iar ulterior se vor răscumpăra dela cetățenii debitori. A doua tranșă va fi plătită de Ministerul de Finanțe în luna Mai. Este vorba de vreo 70 milioane coroane, restul datoriiilor hipotecare. Făcându-se și această plată Statului român îi mai rămâne să aranjeze și chestiunea căilor ferate particulare răscumpărate de Stat.

*

Conferința pentru reprimarea falsificării de monete. La conferința diplomatică pentru reprimarea falsificării de monete, delegatul României, dl D. D. Pella, al cărui proiect a servit de bază la elaborarea proiectului de convențiune a deschis discuțiunea generală, după invitarea de către președintele Conferinței, dl Pospisil, guvernatorul Băncii Naționale a Cehoslovaciei. În cuvântarea sa, dl D. D. Pella a cerut excluderea falsificărilor de monedă din categoria delictelor politice și a făcut o expunere amănunțită a motivelor care au determinat elaborarea convențiunei Ligei.

Dividendele

ce plătesc băncile pe anul 1928.

Bancă	Procent	Lei	Net
„Albina“ Sibiu	24 ⁰ / ₁₀₀	120	—
„Ardeleana“ Orăştie	20 ⁰ / ₁₀₀	100	—
„Armonia“ Cănele-Mare	20 ⁰ / ₁₀₀	100	—
„Auraria“ Abrud	30 ⁰ / ₁₀₀	30	—
„Banca Agrară“ Cluj	8 ⁵ / ₁₀₀	85	—
„Banca Centrală“ Cluj	12 ⁰ / ₁₀₀	25	50
„Banca Națională a României“ București	75 ⁰ / ₁₀₀	375	—
„Banca Românească“	16 ⁹ / ₁₀₀	84	50
„Banca Românească din Valea Someșului S.A. Dej“	14 ⁰ / ₁₀₀	70	—
„Banca Poporală“ Dej	14 ⁸ / ₁₀₀	37	—
„Câmpiana“ Moctu	22 ⁰ / ₁₀₀	44	—
„Coștreana“ Băsești	10 ⁰ / ₁₀₀	5	—
„Cordiana“ Fofeldea	40 ⁰ / ₁₀₀	40	—
„Corvineana“ Hunedoara	20 ⁰ / ₁₀₀	83	50
„Cristiana“ Brad	20 ⁰ / ₁₀₀	100	—
„Dacia Traiană“ Sibiu	16 ⁰ / ₁₀₀	32	—
„Decebal“ Deva	20 ⁰ / ₁₀₀	10	—
„Economia“ Căhalm	12 ⁰ / ₁₀₀	51	—
„Economul“ Cluj	17 ⁰ / ₁₀₀	17	—
„Furtica“ Făgăraș	18 ⁰ / ₁₀₀	90	—
„Goranul“ Aiud	18 ⁰ / ₁₀₀	36	—
„Grădinarul“ Dobra	16 ⁰ / ₁₀₀	8	—
„Maramurășana“ Sighet	20 ⁰ / ₁₀₀	83	—
„Mierla“ Beclean	18 ⁰ / ₁₀₀	90	—

„Mureșiana“ Reghin	16 ⁰ / ₁₀₀	16	—
„Nădlăcana“ Nădlac	11 ⁹⁰ / ₁₀₀	59	50
„Olteana“ Diștea de jos	16 ⁰ / ₁₀₀	80	—
„Oravițana“ Oravița	10 ⁵ / ₁₀₀	51	—
„Poporul“ Săliște	22 ⁰ / ₁₀₀	22	—
„Prima Ardeleană“ Cluj	12 ⁰ / ₁₀₀	60	—
„Sălăgeana“ Jibou	12 ⁰ / ₁₀₀	60	—
„Sebeșana“ Sebeș-Alba	20 ⁰ / ₁₀₀	100	—
„Sentinela“ Novo-Selo	20 ⁰ / ₁₀₀	10	—
„Șercățana“ Șercaia	20 ⁰ / ₁₀₀	20	—
„Silvania“ Șimleul-Silvaniei	14 ⁷⁴ / ₁₀₀	73	80
„Vatra“ Cluj	12 ⁰ / ₁₀₀	24	—
„Viitorul“ Ocna-Sibiului	20 ⁰ / ₁₀₀	10	—
„Vlădeasa“ Huedin	20 ⁰ / ₁₀₀	40	—
„Voileana“ Voila	10 ⁰ / ₁₀₀	50	—

Căutăm

Un funcționar cu praxă

pentru angajare imediată.
Cererile și certificatele în copie despre absolvirea Școlii Superioare de Comerț sau Academiei Comerciale sunt a se adresa

Direcțiunii BĂNCEI CENTRALE, Cluj.

„PORUMBĂCEANA“

casă de economii, societate pe acțiuni în Porumbacul de jos.

Active.	Contul Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1928.	Passive.	
	Lei b.	Lei b.	
Casa	169.517	Capital	500.000
Bon la bănci	12.828	Fond de rezervă	330.000
Eseont	8.560.356	„ pierderi	50.000
Imprumuturi ipotecare	1.748.710	„ „ clădire	16.500
Efecte	55.000	„ „ pensii	22.000
		„ „ binefaceri	26.069
		Rezerve speciale pt. creanțe dub.	200.000
		Depuneri spre fructificare	8.557.134
		Reescont	412.800
		Dividende neridicate	13.717
		Interese transitoare anticipate	214.010
		Profit curat	205.181
	10.547.411		10.547.411

Cheltuieli.	Contul Profit și Pierdere.	Venite.	
	Lei b.	Lei b.	
Interese la depuneri	903.303	Interese	821.120
Salare	53.900	„ la efecte	4.795
Spese	27.902	Proviziuni	380.026
Chirie	1.800		
Impozite	13.855		
Profit curat	205.181		
	1.205.841		1.205.841

Porumbacul de jos, la 31 Decembrie 1928.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Ioan Marinescu m. p., președinte. Simeon Grădinaru m. p. Sever Silea m. p. Ioan N. Marinescu m. p.

S'au revăzut și s'au aflat în consonanță cu cărțile purtate în deplină ordine.

Porumbacul de jos, la 25 Martie 1929.

COMITETUL DE CENSORI:

Antoni Mandea m. p., președinte. Alexandru Bratu m. p. Dr. Aurel Bulicrea m. p.

Ilisie Ghenea m. p.

Nicolae Frâncu m. p., expert-contabil.

„PATRIA“, Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, soc. an., Blaj.

CONVOCATOR.

P. T. Domnii acționari ai institutului „PATRIA“, Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă, Blaj, se invită cu onoare — în sensul §-ului 12 și următorit din statute — la

a XLIII-a (patruzecișitrea) adunare generală ordinară

care se va ține în Blaj, Luni, în 29 Aprilie a. c., la orele 16 în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Raportul Consiliului de administrație, raportul Comitetului de censored, Bilanțul și darea absolutorului;
2. Distribuirea profitului curat și a sumei destinată spre scopuri culturale și de binefacere;
3. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1929;
4. Integritatea Consiliului de administrație;
5. Integritatea Comitetului de censored.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune la cassa institutului nostru, resp la cassa filialelor din Teiuș și Sărmaș, ori la Administrația Centrală Capitulară din Blaj, precum și la institutele membre ale Solidarității, acțiile și eventual documentul de plenipotență până la 26 Aprilie ora 12 din zi.

Blaj, la 11 Aprilie 1929.

„PATRIA“, Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie, societate anonimă.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Victor Macaveiu m. p. președinte.

Victor Muntean m. p. director executiv.

Raportul Comitetului de censored.

Onorată adunare generală,

Subsemnatul Comitet de censored am examinat conturile „Bilanț, Profit și Pierdere“ pentru anul 1928, ale institutului „PATRIA“ Bancă pentru Credit, Comerț și Industrie s. a. și le-am aflat în consonanță cu registrele.

Referitor la împărțirea profitului de Lei 2,164.984.17, ne alăturăm propunerii Consiliului de administrație, pe care o recomandăm spre primire.

Dă rugăm deci, ca aprobând bilanțul pe 1928 să dați atât Consiliului de administrație cât și Comitetului de censored absolutoriu pentru gestiunea anului 1928.

Blaj, la 11 Aprilie 1929.

COMITETUL DE CENSORI:

Flaviu C. Domșa m. p., președinte.

Dr. Traian Dughel m. p.

Adrian Ojoiu m. p.

Stefan Pop m. p.

Iuliu Maior m. p.

Active.

Conto Bilanț.

Passive

		Lei b.			Lei b.
Cassa		683.831.26	Capital de acții		12.000.000—
Realități: casele institutului	2.000.000—		Fond de rezervă	3.500.000—	
„ „ „ „ „ „ „ „	6.999.000—	8.999.000—	„ „ pensiă	1.400.000—	
„ „ „ „ „ „ „ „	1.689.500—		„ „ amortizare	1.000.000—	
Acții de bănel	1.100.000—	2.799.500—	Fondul I. M. Moldovan	100.000—	6.000.000—
Efectele fondului de pensie	19.316.247.50		Depuneri		38.758.016.40
Scout: cambii cu gir	28.245.300—	47.561.547.50	Reescompt propriu	10.448.890—	
„ „ „ „ „ „ „ „			„ „ cu gir	16.019.500—	26.469.390—
Cto Curent		14.118.773.35	Diverse conturi creditoare		5.285.855.56
Hipotecar		4.750.835—	Dividende neridicate		45.862.50
Diverse conturi debitoare		7.538.235.85	Interese anticipate		459.721—
Material de clădire		1.627.713.25	Profit curat		2.164.984.17
Material de cherestea		1.104.592.41			
Mobilier		1—			
		89.183.829.63			89.183.829.63

Conto Pierdere și Profit.

		Lei b.			Lei b.
Interese după depuneri	2.646.890.50		Interese de scout	4.484.989.75	
„ „ recompt	1.989.271.53	4.636.162.03	Cto Curent	1.993.821.88	
Salare	585.300—		Hipotecar	853.078.50	
Bani de cvartir	134.700—		Efecte	139.390—	6.071.800.13
Adaus de scumpete	790.050—	1.510.050—	Provizțiuni		1.848.386.32
Chețuții de administrație	883.656.13		Chirie		283.985—
Maree de prezență	61.800—		Din vânzare de material de clădire	1.153.089.04	
Fracht & Porto	514.128—	1.455.584.13	„ „ „ „ de cherestea	395.335.29	1.548.374.38
Contribuție	252.557.45				
Comp. de timbru	7.648—	260.205.45			
Profit curat		2.164.984.17			
		10.030.985.78			10.030.985.78

Blaj, din ședința Consiliului de administrație ținută la 10 Aprilie 1929.

Director: Victor Muntean m. p., expert-contabil.

Contabil: Victor Moldovan m. p., contabil autorizat.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Victor Macaveiu m. p., președ. Dr. A. Chejănu m. p., v.-președ. Dr. Eugen Solomon m. p. A. C. Domșa m. p., cont. aut. Alexiu Pop m. p. V. Suceu m. p. A. Calian m. p. Dr. Gh. Borșan m. p. Ing. I. F. Negrușiu m. p. T. Novac m. p.

S'a revăzut și găsit în consonanță cu registrele. Blaj, 11 Aprilie 1929.

COMITETUL DE CENSORI.

Flaviu C. Domșa m. p., președ. Adrian Ojoiu m. p. St. Pop m. p. Iuliu Maior m. p. Valeriu Suceu m. p. Dr. Traian Dughel m. p.

„Lăpușana“

institut de credit și de economii, soc. pe acții în Târgul-Lăpușului.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai băncii „LĂPUȘANA“, societate pe acții în Târgul-Lăpușului se convoacă la

a XXII-a adunare generală ordinară

care se va ține în 24 Aprilie 1929, la orele 10 a. m., în localul institutului cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul anual al Consiliului de administrație și a Censorilor pe anul de gestiune 1928;
3. Stabilirea Bilanțului pe anul de gestiune 1928, fixarea dividendei, împărțirea veniturii curat și votarea abso-lutorului recerut;
4. Alegerea alor 6 membrii în Direcțiune și 4 censori;
5. Eventuale propuneri din partea Direcțiunii.

Acționarilor, cari voese a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, li-se atrage atențiunea asupra celor dispuse în §-ul 19 din „Statute“.

Târgul-Lăpușului, la 8 Aprilie 1929.

Direcțiunea.

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1928.

Active.		Contul Bilanț la 31 Decembrie 1928.		Pasive.		
	Lei	b.		Lei	b.	
Casa în numerar		108.642	—	Capital societar	500.000	—
Cambii de bancă	1,551.145	—		Fond de rezervă	235.000	—
Cambii cu acoperire hipotecară	1,088.231	—	2,637.406	Fond special de rezervă	30.820	—
Obligații cu cavenși			2,360.051	Fond pentru creanțe dubioase	35.300	—
Imprumut pe efecte			15.000	Fond de pensii și cult.	90.200	—
Efecte și cointeresări			217.800	Depuneri spre fructificare		3,484.908
Realități: casele institutului			330.000	Reescont		964.650
Diverse conturi debitoare			155.942	Cont-curent		248.337
Mobilier			1	Dividendă neridicată		20.749
				Diverse conturi creditoare		20.870
				Conturi transitorii pe 1929		35.547
				Denit curat		158.460
						5,824.843
			5,824.843			5,824.843

Contul Profit și Pierdere.

Cheltuieli.		Contul Profit și Pierdere.		Venite	
	Lei	b.		Lei	b.
Dobânzi la depuneri, la fonduri și reescont	535.164	—	Interese dela împrumuturi și efecte	438.636	50
Salare, relut de cvartir și jetoane	195.350	—	Provizțiuni	589.086	88
Impozite	116.013	60			
Spese de birou și porto	69.736	25			
Amortizări	2.999	—			
Denit curat	158.460	53			
			1,077.723		
			88		
			1,077.723		

Târgul-Lăpușului, la 31 Decembrie 1928.

ss. Nicolae German, director

Pentru contabilitate: ss. Virgil German

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. Zaharie Manu

ss. Dr. Aurel Millea

ss. Dr. Ioan Petruț

ss. N. German

ss. Const. Manu

ss. Nicolae Perhața

ss. Alexandru Manu

Verificând conturile de mai sus le-am aflat în ordine și în consonanță cu registrele principale și auxiliare a institutului.

COMITETUL DE CENSORI:

ss. Gheorghe Petrovan

ss. Dr. Ioan P. Olteanu

ss. Ioan Bărbos

ss. Corneliu Budu